

Nola murriztu dezakegu ur-kontsumoa?

Ura baliabide mugatua da, eta horregatik oso garrantzitsua da modu arduratsuan kudeatzea eta behar denean gastatzen dugun ura berrerabiltzea. Gai hori abiapuntu hartuta, ariketa hauek egitea proposatzen dizugu:

- Ur-kontsumoari buruzko zenbait datu irakurri eta binaka, gezurrak identifikatu.
- Audioa entzun bitartean, galderen erantzun zuzenak aukeratu.
- Testu bat irakurri ondoren, zenbait hitzen baliokideak aurkitu testuan.
- Ahoz: Binaka, ur-kontsumoa murrizteko neurriak ordenatu eta azaldu taldeko kideei zein diren premiazkoak.

Ur-kontsumoa: zenbait datu

Zer dakizu ur-kontsumoari buruz? Irakurri esaldiak. Horietako bi gezurrak dira. Asmatuko al zenuke zein diren? Binaka, idatzi zein esalditan dagoen gezurren bat.

1. Gure komunean zerbait bota eta bonbari tira egitean, bi litro ur alferrik gastatzen dira.
2. Gure etxeetara iristen den uraren % 40 sukaldean erabiltzen da, eta horren % 50 harraskan xahutzen dugu.
3. Etxeetan kontsumitzen dugun uraren % 60 erabiltzen dugu komunean, dutxan edo konketan.

4. Bost minutuz bainu bat hartzen dugunean, 300 litro ur gastatzen ditugu, eta dutxatzean, pixka bat gutxiago: 270 litro.
5. Ontziak xaboitzerakoan iturria itxiko bagenu, garbiketa bakoitzeko 100 litro ur aurreztuko genuke.

Datu hauen informazio-iturria: [Ura eta kontsumoa. Nola aurrez dezakegu?](#) Gipuzkoako Ur Kontsortzioa

Esaldi hauetan gezur bat dago:

Nola egin aurre ur-eskasiari?

Begoña Muruaga iritzi-emaileak egin duen ur-eskasiari buruzko gogoeta entzungo duzu. Entzun bitartean, aukeratu esaldi-hasieren amaiera egokia. Ondoren, entzun berriro eta birpasatu eman dituzun erantzunak.

Begoña
Muruaga

<https://labur.eus/aXyOD>

1. Australiari buruzko erreportajearen, besteak beste:

- ☐ nekazariek ura lortzeko erabiltzen dituzten teknikak azaltzen ziren.
- ☐ ura modu jasangarrian kontsumitzeko aurkitu dituzten irtenbideak azaltzen ziren.
- ☐ australiarrek kontsumitzen duten uraren kalitatea hobetzeko teknikak azaltzen ziren.

2. Australian, harraskan edo bainugelan erabiltzen duten ura...

- ☐ modu irudimentsuan berrerabiltzen dute.
- ☐ nekazaritzan berrerabiltzen dute.
- ☐ batik bat lorategiak eta parkeak ureztatze berrerabiltzen dute.

3. Telebista-saioan argi ikusten zen...

- ☐ Australiako herritarrak oso kontzientziazatuta daudela uraren eskasiaz.
- ☐ herritar guztiek arazo larriak dituztela ur-eskasiarengatik.
- ☐ Australiako politikariek ahalegin handia egiten dutela ura berrerabiltzeko.

4. Greenpeace aldizkariak dioenez...

- ☐ bainatzerakoan, 200 litro ur gastatzen dugu.
- ☐ bainu bat hartzean dutxatze baino % 10 gehiago gastatzen dugu.
- ☐ bainatzen garenean, 100 litro ur gastatzen dugu, eta dutxatzean, berriz, kopuru horren laurdena.

5. Australian, ur-eskasiari aurre egiteko honakoa proposatu dute:

- ☐ bainu bat hartzean, 4 minutuko kanta bat jartzea.
- ☐ bainu bat hartzea, baina 4 minutu iraungo duena.
- ☐ bainatu beharrean, 4 minutuko dutxa bat hartzea.

Ur-kontsumoa murrizten: aurkitu baliokidea

Testu honetan uraren kontsumoa modu arduratsuan kontsumitzeak zer nolako garrantzia duen adieraziko zaigu. Testua irakurri ahala, aurkitu segidan dituzun esaldietan nabarmenduak dituzun hitzen baliokideak.

Nola aurreztu eta berrerabili ura etxean

Planeta osoan dagoen ur-kopurua 1.400 milioi km³ da, eta gehiengoa ur gazia da (% 97,5, 1.365 milioi km³). Gainontzekoa ur geza da, % 2,5: 35 milioi km³. Ur gezaren portzentaje horretatik, % 68,9 (24 milioi km³ inguru), elur eta izotz forman dago Artikoko eta

Antartikoko eremuetan, eta % 30,8 (10,8 milioi km³ inguru) lurrazpian gordea dago. Ur gezaren gainontzeko % 0,3 soilik dago ibai eta lakuetan (105.000 km³).

Beraz, ibai eta lakuetan giza kontsumorako erabil daitekeen ur geza, uraren zati bat besterik ez da, 200.000 km³ inguru, hots, eskuragarri dagoen ur gezaren % 0,6 baino gutxiago, edota lurrean dagoen ur guztiaren % 0,014.

Horrexegatik da hain garrantzitsua kontsumitzen dugun ura modu arduratsuan kontsumitzea. Mugatua den baliabide horren erabilera egokia ezinbestekoa da etorkizuneko belaunaldiei Ura bermatzeko.

Eta guk nola kontsumitu dezakegu ura etxean modu arduratsuan, eta ahal dela, nola berrerabili? Aholku batzuk emango dizkizugu jarraian:

Euri-ura jaso

Koka itzazu ontzi batzuk etxearen kanpoaldean, euri-ura jaso eta biltzeko, edo aprobetxa itzazu etxeko hustubideak eta isurbideak ura pilatzeko.

Erabili bildutako ura landareak ureztatzeko, autoa garbitzeko eta kanpoaldeko altzariak garbitzeko.

Hainbat jende euri-urak biltzeko sistemak kokatzen ditu etxeetan.

Dutxako ur hotza aprobetxatu

Dutxan beti itxaron behar izaten dugu pixkatxo bat ura berotu arte; itxaroten duzun bitartean, jaso ezazu ur hotza ontzietan eta ondoren erabil ezazu komun-ontzian erabiltzeko, landareak ureztatzeko eta lurrak garbitzeko.

Ur grisak jaso

Ur hori dutxan, garbigailuan edo harraskan erabilitakoak da. berriz erabil dezakezu -baita lorategia ureztatzeko ere-, betiere gai kimikoak ez baldin baditu. Bainugelako konketako eta bainuontziko hustubideak depositu batera konektatzeko sistema bat jar daiteke. Depositu horretan tratamendu egokiak egingo dira ura arazteko, ura berrerabili ahal izateko eta zisternara eramateko.

Loreontzietan platerak jarri

Zure landareen loreontzien azpian ureztatzean sobratzen den ura jasotzeko platertxoak kokatu, eta ur hori beste landare batzuk ureztatzeko erabili.

Ez bota eltze eta lapikoetako ura

Barazkiak egiteko erabiltzen duzun ura primerakoa da landareak ureztatzeko.

Segidan dituzun esaldietan nabarmenduak dituzun hitzen baliokideak idatzi:

1. Munduan dagoen ur kopuruaren portzentaje txikia dugu **erabilgarri**.
2. Garrantzitsua da egunero behar dugun ura **erantzunkizunez** kontsumitzea.
3. Etorkizunean nahiko ur izan dezagun **premiatzkoa** da baliabide hori ondo zaintzea.
4. Munduko toki askotan ura baliabide **urria** da; horregatik, ondo zaindu beharra daukagu.
5. Etorkizunean ur edangarria **ziurtatzeko** denok gure aletxoak jarri beharra daukagu.
6. Komunean arazorik ez izateko, zure etxeko **hustubideak** garbitu beharko zenituzke.

Nola mugatu egunero kontsumitzen dugun ur-kopurua?

Zure eguneroko bizitzan zenbat ur gastatzen duzu lantokian, etxean...? Jarri binaka, eta aztertu ur-kontsumoa murrizteko dituzuen premiak, eta horren arabera, ordenatu honako neurriak premiazkoenak diren neurrietatik hasita.

Zerrendari beste neurriren bat ere gehitu diezaiokezue.

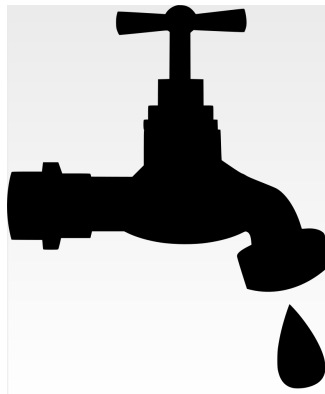
Ur-kontsumoa murrizteko neurriak:

- Ur-txorrota itxi eskuak, hortz-haginak... garbitzean.
- Dutzako ura berotu bitartean ontzietan jaso eta berrerabili.
- Euri-ura jaso eta berrerabili.
- Komuna zaborrontzi gisa ez erabili.
- Bainatu ordeztu, dutxatu.
- Igerilekuan, dutxatzean... ura neurrian erabili.
- Garbigailua eta ontzi-garbigailua ondo bete, eta aurrezteko programak erabili.
- Harrikoa egitean, lehengo xaboia eman eta ondoren uretatik pasatu.
- Barazkiak iturri azpian garbitu ordeztu, ontzi batean pilatutako uretan garbitu.
- (...)

Orain azaldu talde handian premiazko neurriak zein diren. Erabili beheko adibideetan azpimarratuak dituzun aditzak eta egiturak.

Zein dira gehien errepikatu diren hartu beharreko neurriak?

- Guk ezinbestekoa (premiazkoa) ikusi dugu harrikoa egitean ontziak xaboitzerakoan ur txorrota itxita izatEA.
- Gure ustez, ontzi-garbigailua martxan jarri aurretik, erdizka bete ordeztu ondo betetzen saiatu beharKO genuKE eta bigarrenik, komunean ditugun ur-ihesak konpondu beharKO genituzKE.
- Gure etxean edota igerilekuan dutxa hartzean, dutxatzeko denbora erdira murriztuKO BAgenu, askoz ere ur gutxiago galduKO genuKE alferrik.

Zuzenketa-orria

Ur-kontsumoa: zenbait datu

Esaldi hauetan gezur bat dago: (1 eta 4)

Nola egin aurre ur-eskasiari?

1. Australiari buruzko erreportajearen, besteak beste:

- ✓ ura modu jasangarrian kontsumitzeko aurkitu dituzten irtenbideak azaltzen ziren.
- ✗ nekazariak ura lortzeko erabiltzen dituzten teknikak azaltzen ziren.
- ✗ australiarrek kontsumitzen duten uraren kalitatea hobetzeko teknikak azaltzen ziren.

2. Australian, harraskan edo bainugelan erabiltzen duten ura...

- ✗ modu irudimentsuan berrerabiltzen dute.
- ✗ nekazaritzan berrerabiltzen dute.
- ✓ batik bat lorategiak eta parkeak ureztatzeko berrerabiltzen dute.

3. Telebista-saioan argi ikusten zen...

- ✓ Australiako herritarrak oso kontzientziazatuta daudela uraren eskasiaz.
- ✗ herritar guztiek arazo larriak dituztela ur-eskasiarengatik.
- ✗ Australiako politikariek ahalegin handia egiten dutela ura berrerabiltzeko.

4. Greenpeace aldizkariak dioenez...

- ✗ bainatzerakoan, 200 litro ur gastatzen dugu.
- ✗ bainu bat hartzean dutxatzean baino % 10 gehiago gastatzen dugu.
- ✓ bainatzen garenean, 100 litro ur gastatzen dugu, eta dutxatzean, berriz, kopuru horren laurdena.

5. Australian, ur-eskasiari aurre egiteko honakoa proposatu dute:

- ✗ bainu bat hartzean, 4 minutuko kanta bat jartzea.
- ✗ bainu bat hartzea, baina 4 minutu iraungo duena.
- ✓ bainatu beharrean, 4 minutuko dutxa bat hartzea.

Zuzenketa-orria

Ur-kontsumoa murrizten: aurkitu baliokidea

1. Munduan dagoen ur kopuruaren portzentaje txikia dugu **erabilgarri**. (Eskuragarri)
2. Garrantzitsua da egunero behar dugun ura **erantzunkizunez** kontsumitzea. (Modu arduratsuan)
3. Etorkizunean nahiko ur izan dezagun **premiatzkoa** da baliabide hori ondo zaintzea. (Ezinbestekoa)
4. Munduko toki askotan ura baliabide **urria** da; horregatik, ondo zaindu beharra daukagu. (Mugatua)
5. Etorkizunean ur edangarria **ziurtatzeko** denok gure aletxoa jarri beharra daukagu. (Bermatzeko)
6. Komunean arazorik ez izateko, zure etxeko **hustubideak** garbitu beharko zenituzke. (Isurbideak)

Transkripzioa

Nola egin aurre ur-eskasiari?

ESATARIA.- Begoña Muruagarena gaurko zutabea.

BEGOÑA MURUAGA.- Orain dela gutxi, Australiari buruzko erreportaje bat ikusi nuen telebistan. Bertan, herri hartan urarekin dituzten arazo larriak azaltzen ziren. Eta aldi berean, kontsumo jasangarriago bat lortzeko aurkitu dituzten konponbideak. Australian oso aurreratuta dauzkate erabilitako ura iragazteko eta berrerabiltzeko sistemak. Horien bitartez, egunero bainugelak edo harraskan erabiltzen duten ura berrerabili egiten dute, batez ere parkeak eta lorategiak ureztatzeko. Baina ez horretarako bakarrik. Nekazariak eta abeltzainak ere aldatu egin dituzte haien ohiturak, nahiz eta garai batean ukatu egiten zuten aldaketa klimatikoaren arriskua, horrelako aldaketak beti gertatu izan direla argudiatuz.

Bestalde, etxe berriak eraikitzerakoan, lehentasuna ematen zaie uraren kontsumoa murrizteko sistemei. Gainera, oso aurreratuta dago itsasoko urari gatza kentzeko teknologia ere. Programan garbi ikusten zen jendea oso kontzientziatuta dagoela uraren eskasiaz. Eta mundu guztiak jartzen duela bere aletxoa arazoari aurre egiteko. Orain dela urte asko, Greenpeaceko aldizkari batean irakurri nuen dutxatzen garenean 25 litro ur gastatzen ditugula, bainatzen garenean, berriz, 100 litro. Harrez gero, dutxa hartzea erabaki nuen, baina egia esan behar badut, ez dakit zenbat denbora ematen dudan horretan egunero. Australian ere bide beretik doaz gai horri dagokionez, baina han pauso bat aurrerago: bainuaren ordeztu dutxa gomendatzeaz gain, dutxa hori 4 minutukoa izatea proposatzen dute. Horrela esan zion aditu batek erreportajea egiten ari zen kazetariari. Eta kazetariak hori nola neurtu zitekeen galdetu zionean, hau izan zen erantzuna: 4 minutuko abesti bat jarritz.

Bitartean, ni hasi naiz 4 minutuko abestien bila, nahiz eta badakidan nire ekarpen hori ur-tanta bat besterik ez dela ozeanoaren handitasunean.